

במדינה

העם

ביקור חרביהסמל

ביקורו של נשיא ליבריה מסמל עובדה קיומית: ישראל הפכה מוקדמישיבה לדיקטטורים צבאיים מכל העולם.

סמואל דו היה רב יסמל צבא של ליבריה. באחת הימים חולל הפיכה צבאית, נטל לידו את השלטון, והוציא להורג את הנשיא הקודם.

איש לא ביכה את המישטר הרמקורטי בארצו, שהיה אחד המושחתים ביותר בייבשת אפריקה — וזהו הישג לאמבוטל.

אך איש גם אינו מעמיד פנים כאילו המישטר החדש הוא דמוקרטי. זוהי דיקטטורה צבאית פשוטה של הרפתקן שהצליח. הנסיון מוכיח, כי ימיו של שילטון כזה ספורים. במוקדם או במאוחר יבוא סמל אחר, ידיח את הסמל הנוכחי, ויוציא אותו להורג.

ישראל אחרת. אולם כשם שאדם טובע אוחז בקש, כן אוחז מיישר-החוז של יצחק שמיר גם בהישג זה. אחרי זאיר — אולי המדינה המושחתת ביותר בכל אפריקה — ליבריה היא המדינה השניה ביבשת. המחדשת את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל.

אך יש הבדל רב בין ההישג הקודם של ישראל. בשנות ה-50 וה-60, ובין ההישג הנוכחי. אז הצליחה ישראל לרכוש את אהדתם של מדינות אפריקה בדרך הקשה. היא נקטה בא"ם עמדה אוהדת לצרופי-השיחור של עמי אפריקה השחורה, הסתייגה בצורה ברורה וכולט מדרוס-אפריקה הגוענית, שיגרה לאפריקה מומחים לבניין ולחקלאות. אלה היו ברובם

היא עלולה להזיק לישראל הרבה יותר בטווח הרחוק, כאשר יקומו בארצות אלה מישטרים דמוקרטיים.

אין זה מפריע ליצחק שמיר ולעמיתיו. אין הם מעוניינים כל-כך בטווח הרחוק. הם זקוקים להצלחות מיידיות.

גם בשטח זה פועלת ממשלת-בגין לפי הכלל: "אחריי המבול".

המילחמה

שיעור לדוגמה

איך לרכוש אויבים ולהיכשל בחברה הלבנונית.

"רוברט מקפארליין זועם על ישראל." דיווחו עיתונאים אמריקאים מביירות. סיבת הזעם: ביקורו הראותני

סייר אליג'מיל עם השר ארנס עוד צעד בביצה

של משה ארנס בבירות, מאחרי גבו של השליח האמריקאי. ארנס לא הודיע למקפארליין מראש על כוונתו לערוך ביקור זה.

"חוגים מדיניים" בישראל. לעומת זאת, מתחו ביקורת על מקפארליין. לדבריהם של "החוגים" — קרי: דוברי משרד-החוץ — זהו איש נוקשה, המדבר גם בשיבות פנימיות כאילו הוא קורא טכסטים שלמר בעל-פה.

האמת היא, שמקפארליין נבחר לתפקיד זה מפני שהוא מקורב לאחר מידייר-עוזריו של רונלד רגן. אין לו מושג בענייני המרחב. אך לא זאת הסיבה לאי-הצלחתו. גם קורדמו, פיליפ חביב, שהיה (מומחה) לענייני המרחב, כנאה לאדם שמוצאו הוא לבנוני, לא הצליח.

שום אמריקאי אינו יכול להצליח במצב הנוכחי, כאשר מדיניות-החוץ האמריקאית מתנהלת על פי צורכי מדיניות-הפנים. לפי כל הסימנים רוצה רגן להיבחר לתקופת-כהונה נוספת, ועל כן הוא צריך לשחר את יהודי אמריקה. מי שרוצה למצוא חן בעיני הקהילות היהודיות בארצות-הברית, הכפופות לחלוטין לשגירות הישראלית בוושינגטון, מוכרח להתחנף למנחם בגין. מכאן שאין האמריקאים מסוגלים כיום לנהל כל מדיניות שהיא, והדבר יילך ויירע עד אחרי ראש-השנה תשמ"ה.

גינני לאבא. ביקורו של ארנס היה צעד נוסף בביצה לבנונית, שבה כל צעד משקיע את ישראל עמוק יותר בבוץ.

אחרי שורה של צעדים, שנועדו לעודד את הדרוזים ואת מישפת שמעון נגד הפלאנגות (העולם הזה 2398), יצא ארנס לפתע לפייס את ראשי הפלאנגות דווקא. ולא בצורה שקטה, אלא ברעש גדול. הוא השתתף במיצע צבאי של חיילי-העופרת של מישפת אל-ג'מיל, ונועד עם אבי הנשיא. כמתנה מיוחדת גם רואין מפקד הפלאנגות בשעת-השיא של הטלוויזיה הישראלית, שם רמו במצח נחושה כי ישראל ערכה את הטבח במחנות-הפליטים, וכי לפלאנגות לא היה יד בכך.

היתה זאת סטירת-לחי מכוונת לנשיא ולממשלה. שרה-ביטחון הישראלי הסתובב בבירות כאילו היה זה השטח שלו. הוא היה אורח של סיעה חמושה, בלי ידיעת הממשלה הלבנונית. ראש-הממשלה המוסלמי ערך שביתה, והכריח את הנשיא, אמין אל-ג'מיל, לפרסם הודעת-גינני רישמית נגד אביו, פיאר אל-ג'מיל, מנהיג הפלאנגות.

בלבנון לצמיתות. כאשר ייסוג צה"ל כימים הקרובים לקו הנהר אוואלי, הוא ישראלי אחריו נשיא לבנוני המגנה אותו, ממשלה לבנונית השונאת אותו שליה אמריקאי הזועם עליו, הפלאנגות החושדות בו, הדרוזים הקשורים עימו ביחסים דו-ערכיים.

מכיוון שישראל תמשיך להחזיק — אולי לשנים רבות ואולי לצמיתות — בשליש מלבנון, אין זה מצב המבטיח טובות.

הממשלה

התיבה של נאמן

ליעקוב מרידור היתה תיבה שחורה, והוא התכוון להאיר את רמת-גן בנורה אחת. ליובל נאמן יש תעלה, שעמדה להאיר את כל הארץ.

יתכן שאין מיפעל המיטיב לסמל את גישתה ושיטתה של ממשלת-בגין כמו זה הקרוי "תעלת הימים". כאשר הוכרז עליו ברעש גדול, היה

ספר ה'גונגל

בו כדי להלהיב את תנועת-החרות מכל הבחינות:

● היה זה מיפעל ראוותני, שניתן היה לתארו כחוויה לאומית היסטורית. אפשר היה לנהל תעמולה רועשת בארץ ובכל העולם, לגייס למענה הון יהודי, ליוזם קריאה להמוני הנוער היהודי לבוא ארצה ולחפור בערבות-הנגב, כמו בסרט סובייטי מימי סטאלין.

● המיפעל הבטיח פיתרון-פאטנט לבעיות הארגיה של ישראל, כמו "התיבה השחורה" המפורסמת של יעקוב מרידור.

● הוא נועד לספק "עובדה מוגמרת" נוספת לסיפוח השטחים הכבושים. התעלה היתה צריכה להתחיל מדרום לעזה, כך שהיתה חוצה את הרצועה ומונעת כל אפשרות להחזירה אי-פעם.

בלוף ענקי. וחוז מהכל — הוא גם היה בלוף ענקי.

המומחים פיקפקו במיפעל מן הרגע הראשון, אך רק מעטים העזו לרמוז על כך. היו סיבות טובות לפיקפקויהם. בין השאר:

● במיקרה הטוב ביותר יכלה התעלה לספק 8% מצריכת-החשמל של ישראל, כך שהיה זה מיפעל שולי. ● הכראיות כלל לא נברקה, לפני שהחלה התעמולה הרועשת. רוב המומחים היו בטוחים כי בכוא היום, כאשר ייערכו בדיקות רציניות, יתגלה שהמיפעל אינו כדאי. חוץ מזה לא נברק מה תהיה הנשפעה על יסדה-למה.

● התעלה עמדה לגרום לצרות פוליטיות ודיפלומטיות צרות.

● הדבר היה מביא כימעט בהכרח להתנגשות עם ירדן, ועל כן גם עם ממשלת ארצות-הברית.

המומחים שתקו והמתינו. הם לא המתינו לחינם.

משל היתה. השבוע חזרה התעלה לחדשות, כמועמדת בולטת לקיצוץ. האינטרסים הלאומיים האדירים, הפועלים למען פרוייקט הלבניא, היו מעוניינים לגנוז את הפרוייקט המתחרה, ששום אינטרס מוצק לא עמד מאחוריו.

הממשלה עמדה להחליט רשמית על חיסול פרוייקט התעלה, או על דחייתו — שלא היתה אלא הודעת-ביטול. הדבר נמנע עליידי נאמן וחבריו בטכסיסים של השהייה.

אך היה ברור כי גורל התעלה נחרץ. היא לא היתה ולא נבראה, ואך משל היתה.

תל-אביב

ההרחה המאוחרת

רק אחרי ארבעה ימים התפטר עוזרו של שלמה להט, שהציע להרוג את הערבים.

אמר או לא אמר? רבים שיפשו עיניהם בתדהמה כאשר קראו את

דבריו של מנהל מערכת-הבחירות של ראש עיריית תל-אביב, שלמה ("צ'יץ") להט, עדי הלפרן (33), שהוא גם חבר מרכז חרות.

בראיון לעיתונאית נחמה רואק מקול תל-אביב, המוסף האיזורי של ידיעות אחרונות, אמר הלפרן בין השאר: "צריך להרוג את הערבים, אלא אם כן יסכימו לחיות כמו שאני רוצה שיחיו".

דבריו עוררו סערת-רוחות (ראה הנדון). אך ראש-העיריה סירב לפטרו בטענה שתפקידו אינו בתחום ההסברה, ולכן אין להדיחו בשל דיעותיו, גם אם ראש-העיריה מתנגד להן.

הלפרן עצמו התפתל וניסה לטעון שהוא לא אמר דברים אלה, ושהדברים הוצאו מהקשרם. האיש, מידידיו הקרובים של רוני מילוא, שהיה גם מעוזריו של אריאל שרון כאשר משרד-החקלאות אירגון את המיבצע אנחנו על המפה, סיפר לחבריו שצ'יץ לא ידיח אותו.

כתב העולם הזה פנה ביום הראשון לרואק וביקש את תגובתה לטענות הלפרן, שדבריו סולפו. רואק רחתה אותם על הסף.

שיחה בגליליריה. הלפרן הגדיש את הסאה ביום השני השבוע, וכך חרץ את גורלו.

בראיון הקצר שיחת היום ביומון הארץ, טען הלפרן באוזני העיתונאית רן מרגלית שלולא הבחירות הקרובות הוא היה נוקט בצעדים מישפטיים נגד הכתבת, ושהשיחה איתה נערכה במסיבה, בנוכחות אנשים ששמעו אותו, ושיכולים להעיד שהוא לא התבטא כפי שצוטט.

ראש-עירייה להט

להדיח עובד בגלל דיעותיו?

כאן כבר היה לרואק מה לומר. **אמרה נחמה רואק:** אני רותחת מזעם. הוא אינו דובר אמת. הכרתי אותו בנשף של בית-ד תל-אביב, שנערך בגן האורנים. הכיר בינינו מנחם דותן, דובר מיפעל הפיס. הוא אמר לי: "תראייני אותו. הוא כן-אדם מעניין".

קבענו פגישה ליומיים אחר-כך. הוא ביקש שהיא תתקיים בגליליריה ברחוב אבנגבירול, מפני ששם הוא נוהג לקיים את כל פגישותיו. הוא אפילו איחר בשעה, ואני נאלצתי לטלפן למישרדו שלוש פעמים ולברר מה קורה איתו. מסתבר שהוא איחר מפני שהוא היה בפגישה עם דובר העירייה, רוני רימון.

כשבא סוף סוף, הוא אמר את מה שאמר, ללא נוכחות חברים ומאזינים אחרים לשיחה, ואת דבריו רשמתי במקום.

עד כאן דבריה של רואק.

העיסקה בולטלה. אחרי דברים אלה היה ברור שהלפרן אינו רונר-אמת. ראש-העיריה קרא לו לשיחה ביום השני אחרי-הצהרים ובסופה כתב הלפרן בו במקום את מיכתב ההתפטרות שלו, שבו אמר בין השאר: "המשך הישארתי בתפקיד תוסיך לך ולליכור במערכת-הבחירות". גם במיכתב הוא לא חזר בו ולא התנצל על הדברים החמורים שהשמיע בראיון עם רואק.